II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 19. december 1989

om en procedure i henhold til EØF-Traktatens artikel 85

(IV/32.414 - Sukkerroer)

(Kun den franske og den nederlandske udgave er autentisk)

(90/45/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i Traktatens artikler 85 og 86 (1), senest ændret ved akten vedrørende Spaniens og Portugals tiltrædelse særlig artikel 3, stk. 1,

under henvisning til Kommissionens beslutning af 22. november 1988 om at indlede en procedure,

efter at have givet Confédération des Betteraviers Belges (sammenslutning af roeproducenter), Société Générale des Fabricants de Sucre de Belgique (sammenslutning af sukkerfabrikanter) og virksomheden Raffinerie Tirlemontoise SA, lejlighed til at udtale sig vedrørende de af Kommissionen fremførte klagepunkter, jf. artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 17, samt Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (2),

under henvisning til udtalelse fra Confédération des Betteraviers Belges, Société Générale des Fabricants de Sucre de Belgique og Raffinerie Tirlemontoise SA i henhold til artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 17 og til forordning nr. 99/66/EØF,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFREMSTILLING

A. Markedet for sukkerroer

1. *Produktet*

(1) Denne procedure vedrører produktion og afsætning af sukkerroer, dvs. produkt nr. 1212-91 i den internationale konvention om klassifikation af varer; i Fællesskabet dyrkes sukkerroerne næsten udelukkende med henblik på sukkerfremstilling.

(2) Roernes sukkerudbytte afhænger dels af deres saccharoseindhold, der varierer fra den ene høst til den anden, dels af de anvendte raffineringsmetoder og -anlæg. Af et ton roer med et sukkerindhold på 16 % (gennemsnit for de roer, der dyrkes i Europa) fremstiller sukkerfabrikanterne i EF mellem 125 og 150 kg sukker.

(3) Det bør anføres, at når roerne er høstet, vil deres sukkerindhold begynde at falde, indtil de forarbejdes. Sukkerfabrikkerne er derfor altid beliggende i de områder, hvor roerne dyrkes, idet man herved kan begrænse såvel oplagringstiden som transportomkostningerne. Normalt dyrkes roerne mellem 100 og højst 200 km fra den fabrik, hvor de skal forarbejdes.

(1) EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
(2) EFT nr. 127 af 20. 8. 1963, s. 2268/63.

(4) Roer sås normalt i marts og april. Høsten foregår mellem 1. oktober og udgangen af november, hvorefter roerne leveres til sukkerfabrikkerne indtil midten af december.

2. *Produktion og dyrkningsområder*

(5) I 1987 blev der i Fællesskabet produceret ca. 100 mio tons sukkerroer. Afhængigt af vejrforholdene kan produktionen variere fra det ene år til det andet fra 85 til 105 mio tons. På længere sigt afhænger roeproduktionen i EF desuden af de sukkerpriser, der fastsættes af Rådet som led i den fælles landbrugspolitik, samt af udviklingen i verdensmarkedsprisen for sukker. De tolv EF-landes produktion steg således fra gennemsnitligt 70 mio tons i 1970 til 1975 til lidt over 100 mio i begyndelsen af 1980'erne, men forventes nu igen at falde til under 100 mio tons.

(6) Fællesskabets store roeproducenter er Frankrig (mellem 25 og 30 mio tons), Forbundsrepublikken Tyskland (ca. 20 mio tons), Italien (ti mio tons) efterfulgt af Det Forenede Kongerige og Spanien (mellem otte og ti mio tons) og af Nederlandene og Belgien (mellem seks og otte mio tons).

(7) Roeproduktionen i Belgien udviklede sig fra 1975 til 1987 således:

(i tons)

År	Antal
1975	4 706 000
1976	5 310 000
1977	5 031 000
1978	4 807 000
1979	5 654 000
1980	6 462 000
1981	5 876 000
1982	7 619 000
1983	8 406 000
1984	5 734 000
1985	6 276 000
1986	6 373 000
1987	6 259 000

Kilde: Eurostat-Cronos, statistikken for Bløu.

Disse tal viser, at der er sket en langsom, men konstant stigning fra 1975/76 (ca. fem mio tons) til 1982/83 (7 til 8 mio tons), hvorefter produktionen i de sidste fire produktionsår er stagneret og endog faldet en smule.

(6) I Belgien dyrkes der roer i områderne vest for Sambre-Meuse, dvs. i Hainaut, Flandern og Hesbaye. Det må nævnes, at disse områder udgør en del af et stort dyrkningsområde, der strækker sig sydpå ned i Nordfrankrig og nordpå, gennem en smal kyststrækning langs Nordsøen, til Nederlandene. Et stort antal franske sukkerfabrikker og samtlige belgiske er beliggende i dette område. Indtil udgangen af 1988 var syv af de i alt 14 belgiske sukkerfabrikker beliggende tæt ved den franske grænse, dvs. mellem fem og 25 km derfra. To af disse sukkerfabrikker blev lukket i 1989. En anden belgisk sukkerfabrik er beliggende mindre end fem km fra den nederlandske grænse.

3. *Samhandelen inden for EF*

(9) Da roernes sukkerudbytte påvirkes af transporten og af den tid, der går, før roerne forarbejdes, og da sukkerfabrikkerne i de fleste tilfælde er beliggende i eller i nærheden af dyrkningsområderne, transporteres roerne normalt ikke over lange afstande, og den internationale handel med dette produkt er derfor ikke særlig omfattende.

(10) Disse særlige karakteristika ved produktet og dets anvendelse forhindrer dog ikke, at sukkerfabrikkerne kan få roer leveret fra fjerntliggende egne, navnlig når den lokale produktion er for lav. Dette er sket flere gange inden for Fællesskabet, bl.a. i 1975, hvor der som følge af den dårlige høst i Belgien blev sendt hele togladninger med franske roer til forarbejdning i Belgien.

(11) Undtagen i ganske særlige tilfælde berører samhandelen med roer inden for EF især de medlemsstater, hvis dyrkningsområder ligger i nærheden af eller grænser op til en anden medlemsstat, som f.eks. mellem Frankrig og Belgien, mellem Belgien og Nederlandene og mellem Nederlandene og Tyskland.

(12) Nedenstående tabel viser EF-landenes samhandel med roer i 1985, 1986 og 1987:

EF-landenes samhandel med roer

(i tons)

Fra/til		BLØU	Danmark	Forbunds-republikken Tyskland	Grækenland	Spanien	Frankrig	Irland	Italien	Neder-landene	Portugal	Det Forenede Kongerige
	1985	—	—	—	—	—	8	—	—	15 278	—	—
BLØU	1986	—	—	—	—	—	8	—	—	26 559	—	—
	1987	—	—	—	—	—	9	—	—	23 814	—	—
Forbunds-	1985	14	—	—	—	—	—	—	—	79 221	—	—
republikken	1986	3	—	—	—	—	—	—	—	71 936	—	—
Tyskland	1987	75	25	—	—	—	—	—	—	52 450	—	—
Frankrig	1985	58 096	—	196	—	—	—	—	—	352	—	—
	1986	31 032	—	548	—	—	—	—	—	45	—	—
	1987	27 859	—	403	—	—	—	—	—	60	—	—
	1985	19 200	30	63	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederlandene	1986	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1987	17 179	39	337	—	—	94	—	—	—	—	—

Kilde: Eurostat (udenrigshandelsstatistikker).

B. EF-bestemmelserne

(13) På grund af de særlige forhold, der gør sig gældende for dyrkning af roer, og da roerne næsten udelukkende anvendes til sukkerfremstilling, har man siden 1960'erne søgt at gennemføre målsætningerne for den fælles landbrugspolitik (EØF-Traktatens artikel 39) gennem en fælles markedsordning for sukker. Markedsordningen blev indført den 1. juli 1968 ved Rådets forordning nr. 1009/67/EØF [1]. Denne forordning blev i 1974 erstattet af forordning (EØF) nr. 3330/74 [2], der igen blev erstattet af Rådets forordning (EØF) nr. 1785/81 af 30. juni 1981 [3], senest ændret ved forordning (EØF) nr. 1069/89 [4], som nu er grundforordningen for den fælles markedsordning for sukker.

(14) Markedsordningens hovedformål er at sikre roeproducenterne pris- og afsætningsgarantier for de mængder, der svarer til efterspørgslen og Fællesskabets eksportmuligheder for sukker. Disse mængder fastsættes på grundlag af en ordning med garanterede priser for sukkerproduktionskvoter; ordningen har et modstykke i det tidligere led, hvor der er indført en ordning med leveringskontrakter for roer; i sidstnævnte tilfælde er der også tale om garanterede mindstepriser for de mængder roer, der svarer til sukkerkvoterne.

1. *Sukkerkvoterne*

(15) For at sukkerproducenternes muligheder for at opnå en garanteret mindstepris — der fastsættes af EF (interventionspris) — kan begrænses til bestemte mængder, er det i artikel 23 og 24 i forordning (EØF) nr. 1785/81 fastsat, at hver medlemsstat tildeles A- og B-basismængder, som dernæst fordeles mellem den pågældende medlemsstats sukkerproducenter og hermed bliver til A- og B-produktionskvoter. B-kvoten udgør mellem ti og 35 % af A-kvoten alt efter, hvilket land og hvilke virksomheder der er tale om. En virksomheds A- og B-kvote kaldes tilsammen maksimalkvoten.

(16) For den del af sukkerproduktionen, der indgår i A-kvoten, er den enkelte virksomhed garanteret mindst 98 % af interventionsprisen. For den produktion, der overstiger A-kvoten men ikke B-kvoten, opnår sukkerproducenten desuden en interventionsprisgaranti, men der skal betales en produktionsafgift af disse mængder, hvorved garantien nedsættes tilsvarende. For sukkerproduktion ud over maksimalkvoten (C-sukker) ydes der ingen prisgaranti, og sådant sukker skal desuden afsættes på verdensmarkedet for virksomhedens egen regning.

(17) For Belgiens vedkommende blev A- og B-basismængderne for produktion af hvidt sukker i 1981 fastsat til henholdsvis 680 000 tons og 146 000

[1] EFT nr. 308 af 18. 12. 1967, s. 1.
[2] EFT nr. L 359 af 31. 12. 1974, s. 1.
[3] EFT nr. L 177 af 1. 7. 1981, s. 4.
[4] EFT nr. L 114 af 27. 4. 1989, s. 1.

tons. Disse mængder blev fordelt mellem ti sukkerproducenter i Belgien (jf. kvoterne for de enkelte virksomheder under afsnit 46).

2. *Mindstepriser samt købs- og leveringsbetingelser for roer*

(18) Ifølge fællesskabsreglerne skal der hvert år fastsættes en basispris for roer samt en mindstepris for A-roer (svarende til 98 % af basisprisen) og en mindstepris for B-roer (normalt svarende til 68 % af basisprisen) [1]. Når sukkerfabrikanterne køber roer, er de forpligtede til i hvert fald at betale

— mindsteprisen for A-roer [2], når det drejer sig om roer, der forarbejdes til A-sukker,

— mindsteprisen for B-roer, når det drejer sig om roer, der forarbejdes til B-sukker.

Det er i artikel 30 i grundforordningen fastsat, at sukkerfabrikanten i leveringskontrakten skal skelne mellem roer bestemt til produktion af A-sukker og roer bestemt til produktion af B-sukker, medmindre andet er fastsat i en brancheaftale, som den pågældende medlemsstat har godkendt.

(19) De leveringskontrakter og brancheaftaler, der indgås mellem sammenslutninger af sukker- og roeproducenter, skal opfylde rammebestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 206/68 [3]. Disse rammebestemmelser indeholder visse betingelser for anvendelse af mindsteprisen for A- og B-roer samt andre betingelser for køb, levering, modtagelse og betaling af roer.

(20) I henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1516/74 [4] skal det regelmæssigt kontrolleres i hver enkelt medlemsstat, at brancheaftalerne opfylder Fællesskabets bestemmelser på området, og resultatet af denne kontrol skal forelægges Kommissionen inden den 30. juni hvert år.

C. De belgiske brancheaftaler

(21) Confédération des Betteraviers Belges (CBB) og Société Générale des Fabricants de Sucre de Belgique (SGFSB) har indgået brancheaftaler som omhandlet i artikel 7 i grundforordningen. Disse aftaler forblev stort set uændrede indtil december 1985, hvor der blev foretaget en væsentlig ændring med hensyn til leverandørgarantierne.

1. *De belgiske brancheaftaler før 1985*

(22) I henhold til bestemmelsen om brancheaftaler i ovennævnte grundforordning indgik CBB og SGFSB allerede i 1968 aftaler om de generelle betingelser for køb og levering af roer i Belgien. Disse aftaler blev samlet i konventioner, der blev undertegnet den 4. oktober 1975 henholdsvis 9. juni 1981 gældende for de følgende fem år, dvs. henholdsvis produktionsårene 1975/76 — 1979/80 og produktionsårene 1981/82 — 1985/86.

(23) Garantiordningen for roeproducenter i henhold til disse to konventioner forblev uændret indtil udgangen af 1985 (sukkerfabrikkernes tilsagn om at aftage deres traditionelle leverandørers samlede høst til en gennemsnitlig enhedspris). I konventionerne var det navnlig fastsat:

a) at fabrikanterne skulle forpligte sig til at aftage alle de roer, der blev høstet i Belgien;

b) at de belgiske sukkerfabrikkers traditionelle leverandører blev fordelt mellem de forskellige fabrikker, og at denne fordeling kun kunne ændres med CBB's samtykke;

c) at alle de roer, der blev høstet af producenter, som var knyttet til en bestemt sukkerfabrik, skulle betales efter en enhedspris svarende til gennemsnitsprisen for A-, B- og C-roer vejet efter den mængde sukker, virksomheden faktisk fremstillede inden for sine forskellige kvoter (A-sukker, B-sukker og eventuelt C-sukker).

I henhold til en anden konvention, der blev undertegnet den 9. juni 1981, skulle der til den belgiske sukkerproduktion inden for maksimalkvoten fortrinsvis anvendes roer dyrket i Belgien.

(24) Disse to konventioner har forskellige virkninger for udbuddet af roer afhængigt af, om man betragter roeproducenterne enkeltvis eller som en gruppe.

For de enkelte roeproducenter, der er sikret gennemsnitsprisen uanset høstens størrelse, ansporede ordningen dem til at forøge roeproduktionen, og faldet i gennemsnitsprisen som følge af det alt for store samlede udbud blev mere end udlignet af forøgelsen i den individuelle produktion. Ordningen medførte således en gradvis forøgelse af landets sukkerproduktion.

[1] Ved A- og B-roer forstås roer, der forarbejdes til henholdsvis A- og B-sukker.
[2] I forbindelse med disse mindstepriser kan der ydes godtgørelse eller rabat, hvis kvaliteten afviger fra standardkvaliteten.
[3] EFT nr. L 47 af 23. 2. 1968, s. 1.
[4] EFT nr. L 163 af 19. 6. 1974, s. 21.

For roeproducenterne betragtet under et betød ethvert overskud i sukkerproduktionen, der ikke kunne afsættes til en rentabel pris på verdensmarkedet, et fald i gennemsnitsindtægterne for samtlige producenter som følge af de vejede priser. Ordningen medførte derfor også en interessekonflikt mellem de roeproducenter, der havde tendens til at forøge deres produktion, og de øvrige.

(25) Fra 1984/85 fik den konstante forøgelse af den belgiske sukkerproduktion samt de vedvarende lave sukkerpriser på verdensmarkedet CBB til at foreslå en ændring i købsbetingelserne for at fjerne overproduktionen og det deraf følgende fald i roeproducenternes gennemsnitsindtægter. CBB og SGFSB førte forhandlinger om nye købsbetingelser, der blev nedfældet i »konventionen om individuelle kvoter baseret på et blandet prissystem inden for maksimalkvoten«; parterne undertegnede denne konvention den 23. december 1985.

(26) Den 17. marts 1987 vedtog ovennævnte to brancheforeninger nye generelle betingelser for køb og levering, der skulle gælde i fem år, og de præciserede (artikel 2 i de generelle betingelser), at konventionen om individuelle kvoter udgjorde en integrerende del deraf.

2. *De belgiske brancheaftaler efter 1985*

a) Konvention af 23. december 1985 om individuelle kvoter

(27) Denne konvention, som CBB og SGFSB indgik for en treårig periode, indeholder følgende med hensyn til købsbetingelser:

i) **Individuelle rettigheder**

(28) Fra produktionsåret 1986/87 indgår sukkerfabrikkerne individuelle kontrakter om køb og levering af roer med de enkelte roeproducenter med henblik på produktion af maksimalkvoten. I denne forbindelse fastsætter den enkelte sukkerfabrik den mængde roer, den ønsker at aftage med henblik på produktion af sin maksimalkvote, og fordeler denne mængde mellem sine traditionelle leverandører, som herved opnår mængdemæssige leveringsrettigheder.

(29) Efter produktionsåret 1986/87 kan de leveringsrettigheder, der således tildeles de forskellige roeproducenter (leverandører), ændres efter følgende grundregel:

Grundregel vedrørende ændring af rettighederne: hver vinter, når en virksomheds gennemsnitsproduktion for de tre tidligere produktionsår er lavere end maksimalkvoten, vil halvdelen af roeproducenternes disponible leveringsrettigheder, dvs. forskellen mellem leveringsrettighederne for det sidste produktionsår og de gennemsnitlige leverancer i de tre tidligere produktionsår, blive tildelt de traditionelle leverandører i forhold til deres gennemsnitlige leverancer i de sidste tre produktionsår. Fabrikskomiteen (Comité d'usine) (1) kan i samarbejde med Koordinationskomiteen (Le Comité de coordination) (2) anvende nogle af disse disponible mængder til særlige formål.

(30) Fabrikskomiteen og Koordinationskomiteen kan ved aftale fravige denne grundregel.

(31) Hvis de roer, som roeproducenter med leveringsrettigheder i løbet af et produktionsår leverer ud over deres individuelle leveringsrettigheder, er nødvendige, for at sukkerfabrikken kan nå sin maksimalkvote, skal sådanne roeleverancer betragtes som leverancer inden for maksimalkvoten og fordeles mellem de roeproducenter, der har leveringsrettigheder.

ii) **Prisen på roeleverancer inden for maksimalkvoten**

(32) For roer, som roeproducenterne leverer i henhold til deres kontrakter, fastsættes en blandet pris (A + B) på grundlag af forholdet mellem de A- og B-roer, som leveres til fabrikken i henhold til kontrakterne.

(33) For roer, der ikke leveres i henhold til kontrakter, og som er nødvendige for at nå maksimalkvoten, anvendes prisen for B-roer, for så vidt som A-kvoten er opfyldt med kontraktleverancer.

iii) **Købspligt samt prisen på roeleverancer uden for kvoten**

(34) Medmindre der er fastsat andet i fællesskabsbestemmelserne, forpligter sukkerfabrikkerne sig til at modtage alle de roer, der er dyrket i Belgien.

(35) For roer, der leveres ud over leveringsrettighederne, og som ikke er nødvendige, for at sukkerfabrikken kan nå sin maksimalkvote, gælder prisen for c-roer.

b) De generelle købs- og leveringsbetingelser af 17. marts 1987

(36) Disse betingelser blev vedtaget af CBB og SGFSB for en femårig periode (produktionsårene 1987/1988 til 1992/93) og går ud på, at følgende regler overholdes:

(37) i) Til den belgiske sukkerproduktion inden for maksimalkvoten skal der fortrinsvis anvendes roer dyrket i Belgien (artikel 1).

(1) Fabrikskomiteen består af repræsentanter for de producenter, der leverer til en bestemt fabrik.
(2) Koordinationskomiteen består af repræsentanter for producenterne i hvert af de tre belgiske roedyrkningsområder.

(38) ii) Den nationale konvention af 23. december 1983 om individuelle kvoter udgør i sin gyldighedsperiode (tre år) en integrerende del af de generelle købs- og leveringsbetingelser af 17. marts 1987, idet roerne dog anses for at være leveret inden for maksimalkvoten, når de leveres i henhold til individuelle kontrakter (indgået før 1. maj) om levering inden for maksimalkvoten, og når de er dyrket af kontrahenten (artikel 2).

(39) iii) Fordelingen af fabrikkernes leverandører kan kun ændres, når roe- og sukkerproducenterne er enige om det, og når CBB og SGFSB har givet deres tilslutning, således at roeproducenternes leveringsrettigheder overholdes (artikel 4).

(40) De generelle betingelser omfatter desuden :

— leveringsperioder og spredning af leverancer

— beregning af godtgørelse og rabat i forhold til roernes sukkerindhold

— betingelser for tilbagelevering af roeaffald

— beregning af transportudgifter

— betalingsbetingelser.

(41) Som svar på Kommissionens anmodning om oplysninger meddelte Raffinerie Tirlemontoise den 3. december 1987, at den belgiske landbrugsminister ved »Arrête ministériel« af 14. oktober 1987 og i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 1516/74 havde godkendt de belgiske brancheaftaler af 23. december 1985 og den 17. marts 1987.

3. *Brancheforeningerne og virksomhederne*

(42) a) CBB :

Confédération des Betteraviers Belges omfatter samtlige roeproducenter i Belgien, som leverer deres roehøst til belgiske sukkerfabrikker. For øjeblikket har den ca. 20 000 medlemmer. CBB har også medlemmer, som leverer roer, der ikke er dyrket i Belgien, til de belgiske sukkerfabrikker. Det drejer sig dog for øjeblikket om højst 100, hvis jorder er beliggende i nærheden af den belgiske grænse.

CBB varetager medlemmernes faglige interesser på nationalt plan og har således bemyndigelse til bl.a. at undertegne brancheaftaler med repræsentanter for sukkerfabrikanterne.

(43) På regionalt plan er CBB opdelt i tre koordinationskomiteer, som omfatter roeproducenterne i hver af landets tre roedyrkningsområder :

— koordinationskomiteen for Hainaut

— koordinationskomiteen for Flandern

— koordinationskomiteen for Hesbaye.

Disse komiteer skal bl.a. efter aftale med de pågældende sukkerfabrikker, foretage en ligelig fordeling af roeproducenterne på de forskellige sukkerfabrikker i området og påse, at denne fordeling overholdes.

(44) b) SGFSB :

Société Générale des Fabricants de Sucre de Belgique omfatter de ti sukkerfabrikker, der er etableret i Belgien. Siden 1988 har der kun været ni, idet Sucrerie-Raffinerie de Donstiennes er blevet overtaget af Raffinerie Tirlemontoise (RT).

(45) Bortset fra RT, der har fem roesukkerfabrikker (fire siden udgangen af 1988), har de øvrige ni virksomheder kun en fabrik hver. Disse fabrikkers produktionskapacitet varierer desuden fra den ene til den anden, og deres sukkerproduktionskvoter er derfor også meget forskellige.

(46) Nedenstående liste indeholder de sukkerfabrikker, der er medlemmer af SGFSB, med angivelse af deres maksimalkvoter indtil 1988 (i 1989 blev Sucrerie Raffinerie de Donstiennes og dermed også dens kvoter overtaget af RT).

(i tons)

Belgiske sukkerfabrikker	A-kvote	B-kvote	Maksimalkvote
Raffinerie Tirlemontoise	365 155,9	87 432,9	452 588,8
Suikerfabrieken van Vlaanderen	59 752	10 991	70 743
Suikerfabriek van Veurne	51 482,9	7 454,8	58 937,7
Raffinerie Notre-Dame	38 874,2	9 445,6	48 319,9
Fabrique de sucre de Frasnes-les-Buissenal	37 299,7	5 081,3	42 301
Sucrerie d'Escanaffles	33 858,8	4 844,7	38 703,5
Sucrerie Naveau	29 544,2	6 655,1	36 199,3
Sucrerie-Raff. de Donstiennes	23 769,7	6 689,1	30 458,8
SA Warcoing	21 876,5	3 995,5	25 872
Sucrerie Couplet	18 386,1	3 410	21 796,1
I alt	680 000	146 000	826 000

c) Raffinerie Tirlemontoise

(47) RT tegner sig for ca. 70 % af den belgiske sukkerproduktion. RT havde indtil 1987 fem fabrikker til forarbejdning af roer, og disse fabrikker, der havde moderne og højtydende anlæg, var beliggende i:

— Tirlemont (roeforarbejdningskapacitet: 8 500 tons pr. dag)

— Wanze (kapacitet: 17 500 tons pr. dag)

— Genappe (kapacitet: 12 500 tons pr. dag)

— Brugelette (kapacitet: 7 000 tons pr. dag)

— Quévy (kapacitet: 4 500 tons pr. dag)

I 1988 lukkede RT sin fabrik i Quévy, og dens nuværende roesukkerproduktion foregår således i de øvrige fire anlæg.

(48) RT forarbejder årligt mellem tre og 3,3 mio tons roer, og fremstiller heraf 450 000 til 500 000 tons hvidt sukker.

(49) RT har en markedsandel i Belgien på ca. [...](1) for husholdningssukker og [...] for industrisukker, samt en omsætning på [...] bfr. RT har majoritetsandele i to andre belgiske sukkerfabrikker, nemlig i Suikerfabriek van Veurne (67,95 %) og Raffinerie Notre Dame (93,34 %).

(50) Endvidere har RT datterselskaber inden for den industri, der bruger sukker som råmateriale: Suikers G. Lebbe SA (flydende sukker, kandis, karamel), Candico SA (kandis, brunt sukker, rørsukker), Neuhaus-Mondose SA (chokolade), ligesom virksomheden har betydelige interesser inden for andre dele af levnedsmiddelindustrien og den bioteknologiske sektor.

(51) RT fik i 1956 en majoritetsaktiepost i SA des Sucreries Réunies de Quévy-Péronnes (SRQP). Denne kapitalandel blev forøget i 1971 og i 1981, hvor den udgjorde 68 %. Efter på ny at have overtaget aktier i 1987 opnåede RT en kapitalandel på 99 %, og den 27. juni 1988 overtog den de resterende aktiver. Hermed havde den overtaget SRQP, der således var blevet til et anlæg henhørende under RT. Ved udgang af 1988 indstillede RT forarbejdningen af roer i Quévy-anlægget.

(52) RT overtog i 1988 Sucreries-Raffinerie de Donstiennes og indstillede ligeledes denne virksomheds sukkerproduktion. Virksomhedens kvote blev fordelt mellem RT's øvrige fire fabrikker.

4. *Anvendelse af de brancheaftaler, der blev indgået i 1985 og 1987*

a) Kvotefordelingen mellem roeproducenterne

(53) I overensstemmelse med konventionen om individuelle kvoter (jf. nr. 28) fordelte de belgiske sukkerfabrikker efter den 23. december 1985 de mængder roer, der var nødvendige, for at de kunne nå op på deres maksimalkvote, mellem deres sædvanlige leverandører. Denne fordeling blev foretaget i forhold til leverandørernes gennemsnitlige årlige leverancer i de sidste seks år; RT foretog dog kun denne fordeling mellem de roeproducenter, der var etableret i Belgien, og udelukkede således sine leverandører i Bavay-Maubeugeområdet. For de enkelte virksomheder ser fordelingen således ud:

(54) i) Syv virksomheder, der normalt kun får leverancer fra roeproducenter i Belgien, fordelte hele deres behov inden for maksimalkvoten mellem disse belgiske leverandører. Dette gælder følgende virksomheder: Notre-Dame, Frasnes-les-Buissenal, Escanaffles, Naveau, Donstiennes, Warcoing og Couplet.

(55) ii) To virksomheder, nemlig Suikerfabriken van Vlaanderen og Suikerfabriek van Veurne, der normalt får størstedelen af deres leverancer fra belgiske roeproducenter, men som også får roer leveret fra udlandet, fordelte de roemængder, der var nødvendige for at nå op på maksimalkvoten, på både de belgiske og de udenlandske roeproducenter. Fordelingen ser således ud:

— Suikerfabrieken van Vlaanderen fordelte sine over 500 000 tons roer således:

— 97 % fra belgiske roeproducenter

— 2,5 % fra nederlandske roeproducenter

— 0,5 % fra franske roeproducenter

— Suikerfabriek van Veurne fordelte sine ca. 400 000 tons roer således:

— 98 % fra belgiske roeproducenter

— 2 % fra franske roeproducenter.

(56) iii) En enkelt virksomhed, nemlig RT, der regelmæssigt får leverancer fra belgiske roeproducenter, men som også i en halv snes år har modtaget leverancer fra franske roeproducenter i Bavay-Maubeuge-området, fordelte kun sin maksimalkvote mellem sine belgiske leverandører.

b) Ændring af de individuelle rettigheder

(57) Når den oprindelige fordeling af leveringsrettighederne skal ændres, fordi visse roeproducenters leverancer konstant er for lave, gælder ovennævnte grundregel (28) for sukkerfabrikkerne i Hesbaye-området (samt Quevy og Brugelette), dvs. for RT, Notre-Dame, Naveau og Donstiennes. Leverings-

(1) I den offentliggjorte udgave af denne beslutning udelades visse af tallene herefter i medfør af bestemmelserne i artikel 21 i forordning nr. 17 om bevarelse af forretningshemmeligheder.

rettighederne er ikke blevet ændret i dette område siden den oprindelige fordeling i 1986. Ifølge de oplysninger, Kommissionen indhentede under sin undersøgelse af sagen, tildeles de rettigheder, der er blevet disponible på grund af manglende leverancer, næsten udelukkende roeproducenter, som er stødt på særlige vanskeligheder, eller som tidligere er blevet forfordelt.

(58) I roedyrkningsområderne i Flandern og Hainaut anvendes derimod mere fleksible regler, som dels giver mulighed for hyppigere at ændre fordelingen af roeproducenternes individuelle rettigheder og dels giver mulighed for at omfordele nogle af de disponible rettigheder til nye leverandører. Tre sukkerfabrikker i disse områder (Frasnes-les-Buissenal, Van Veurne og Van Vlaanderen) kunne derfor foretage en omfordeling af rettighederne i 1987; i 1988 foretog fire sukkerfabrikker en omfordeling (de tre foregående plus Warcoing).

D. RT's køb af franske roer

1. *Indgåelse af leveringskontrakter med franske roeproducenter*

(59) I 1970'erne, og især fra 1975 til 1978, var den belgiske roeproduktion generelt for lav til, at de belgiske sukkerfabrikker kunne opfylde de maksimalkvoter, de havde fået tildelt. For at øge produktionen begyndte RT i 1975 at udvide sine forsyningsmuligheder og ønskede derfor at indgå leveringskontrakter for sin Quévy-fabrik med franske roeproducenter i Bavay-Mabeuge-området, dvs. ikke langt fra Quévy-fabrikken (der ligger fem kilometer fra den franske grænse).

(60) De første kontrakter blev indgået i 1975, 1976 og 1977, dernæst steg antallet kraftigt i 1978 og fortsatte med at stige indtil 1981. På dette tidspunkt havde 80 franske roeproducenter indgået leveringskontrakt med RT's datterselskab, SA des Sucreries Reunies de Quévy-Péronnes, og leverede tilsammen mellem 30 000 og 45 000 tons roer til denne virksomhed.

2. *Kontrakterne mellem SRQP og de franske roeproducenter*

(61) De vigtigste bestemmelser i disse aftaler er anført nedenfor:

a) SRQP forpligter sig til at forarbejde alle de roer, der leveres af roeproducenten, som til gengæld forpligter sig til at levere SRQP alle sine roer (artikel 1).

b) Betingelserne for køb og levering af roer er på alle punkter identiske med de betingelser, der anvendes over for belgiske roeproducenter, og som omfatter dels de generelle betingelser, der er vedtaget eller vedtages mellem confédération des Betteraviers Belges og Fabricants de sucre de Belgique, dels Quévy's egne regler (artikel 2).

c) Det præciseres, at importen af disse roer på ingen måde kan ændre den pris, der betales til Quévy's nuværende leverandører; til gengæld er de nye leverandører garanteret den samme pris (artikel 3).

d) Kontrakten indgås på ubestemt tid. Roeproducenten kan ophæve den efter hvert produktionsår uden at give sukkerfabrikken nogen begrundelse for sin beslutning.

Kontrakten kan kun ophæves af SRQP, hvis den franske og/eller den belgiske regering eller en overnational fællesskabsmyndighed hindrer fri handel med roer gennem import- eller eksportforbud og/eller lukning af grænserne (artikel 4).

e) Endelig fastsættes i kontraktens artikel 5 det antal hektar, som roeproducenten hvert produktionsår skal tilså med roer, der efter høst skal leveres til SRQP.

3. *Holdningsændring hos RT*

(62) Den belgiske roeproduktion, der var steget konstant i en periode så syv til otte år, begyndte i 1982/83 at blive tilstrækkelig til at dække de belgiske sukkerfabrikkers og navnlig RT's behov. På grund af nedskæringen af sukkerfabrikanternes B-kvoter i juli 1981 som led i Fællesskabets sukkerpolitik (RT's B-kvote nedsattes fra 100 417,9 tons til 87 432,9 tons) og det samtidige prisfald på sukker på verdensmarkedet ønskede en række virksomheder med overskud af C-sukker at nedskære deres produktion.

(63) Dette gjaldt netop RT, der måtte søge at begrænse sine opkøb. Virksomheden stod således over for to alternativer: for det første at lade leverancerne fra Bavay-Maubeuge-området indgå i den belgiske ordning — for at disse leverancer også kunne indkalkuleres i den gennemsnitlige købspris for roer og således påvirke denne gennemsnitspris i nedadgående retning — for det andet at få de franske leverancer indstillet ved at ophæve de kontrakter, der var indgået med Bavay-Maubeuge-producenterne. Det første alternativ, der bestod i at tildele de franske producenter en del af RT's kvote (A + B), som traditionelt blev opfyldt af de belgiske leverandører, bortfaldt, fordi CBB konstant og systematisk nægtede at afgive nogen af de garanterede afsætningsmarkeder i Hesbayeområdet, som CBB mente var forbeholdt belgiske producenter — området har normalt overskud af roer. RT tog til efterretning, at CBB nægtede at lade Bavay-Maubeuge-producenterne være omfattet af de belgiske kvoter og besluttede til sidst at ophæve kontrakterne.

(64) RT's beslutning fremgår klart af en skrivelse af 1. juli 1985 fra formanden for CBB til den franske sammenslutning af roeproducenter (CGB):

»Vi skal herved gøre Dem opmærksom på problemerne med hensyn til forarbejdning af de franske roer i Quévy, efter at denne fabriks majoritetsaktionær har ændret sin holdning.

Som De ved, betyder denne holdningsændring, at der ikke længere kan modtages franske roer, fordi de ikke indgår i en særskilt kvote. Som det også er Dem bekendt, er CBB af den opfattelse, at den belgiske kvote udelukkende skal opfyldes af nationale roeproducenter«.

(65) I et notat af 14. oktober 1985 om problemet med de franske roer i Quévy, der er vedlagt skrivelse af 15. oktober 1985 fra CBB's direktør til direktøren for CGB, anføres desuden følgende under afsnittet »Beslutning truffet af SRQP's bestyrelse«:

»I begyndelsen af 1985 pålagde majoritetsaktionæren (RT) bestyrelsen at indstille importen af franske roer fra 1985. Såfremt den nye fællesskabsforordning om sukker giver mulighed for at løse problemet, kan aktionæren acceptere en overgangsløsning for 1986, men er dog indstillet på, uanset hvad det måtte koste, at standse den finansielle dræning, som importen af roer uden for kvoten betyder«.

4. *Ophævelse af kontrakterne mellem RT og de franske roeproducenter*

(66) Den 16. september 1985 meddelte SRQP kontrahenterne i Bavay-Maubeuge-området, at importen af franske roer medførte så store finansielle tab, at fabrikken ikke længere kunne modtage og betale disse roer og derfor i de følgende uger ville fremsætte forslag om at regulere roeleverancerne i løbet af produktionsåret 1986.

(67) Disse forslag, der blev meddelt ved skrivelse af 28. februar 1986, bestod i ophævelse af de oprindelige kontrakter og i en toårig forpligtelse til at aftage en mængde roer på 29 % af de gennemsnitlige leverancer for de foregående seks år. De 78 franske roeproducenter fik i marts 1986 forelagt en kontrakt med disse bestemmelser. 48 producenter accepterede og undertegnede den.

(68) De 30 andre, der nægtede at undertegne den og rejste indsigelse mod den, modtog den 9. og 11. april skrivelse om, at kontrakten var ophævet; og under trussel om, at man ikke ville acceptere roeleverancerne for det indeværende produktionsår, fik de herved påtvunget en kontrakt om køb af 29 % af gennemsnitsleverancerne, men kun for et produktionsår. Disse 30 producenter undertegnede til sidst de pågældende kontrakter for et produktionsår, idet de dog udtrykkeligt tog forbehold med hensyn til deres gyldighed og betvivlede, at ophævelsen af de tidligere kontrakter var forenelig med fællesskabsretten.

E. Procedure og ny sagsfremstilling

(69) Efter at have undertegnet kontrakterne for et produktionsår indbragte de 30 roeproducenter i juli 1986 sagen for førsteinstansdomstolen i Mons i Belgien og anmodede i august 1986 i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17 Kommissionen om at fastslå, at der forelå en overtrædelse af EØF-Traktatens konkurrenceregler.

(70) Medens Kommissionen undersøgte deres klage, fortsatte de 30 producenter i 1987, 1988 og 1989 med at dyrke roer og pålægge RT at modtage deres roehøst.

(71) Efter at Kommissionen i november 1988 havde sendt CBB, SGFSB og RT en meddelelse af klagepunkter, blev der indledt forhandlinger mellem CBB og RT på den ene side og de 30 producenter på den anden. Disse forhandlinger førte til en aftale, der blev undertegnet og meddelt Kommissionen den 14. juni 1989, og hvorved CBB og RT gav de 30 roeproducenter ret til fra produktionsåret 1989 på ny at levere roer til RT; mængden (12 818 tons) blev fastsat efter de samme regler, som gælder for de nationale roeproducenter i forbindelse med tildeling af individuelle kvoter. Til gengæld trak de 30 roeproducenter i Bavay-Maubeuge deres klage tilbage fra Kommissionen og retten i Mons.

(72) Den 8. november 1989 forelagde CBB desuden Kommissionen en ny udgave af brancheaftalerne mellem SGFSB og CBB for produktionsårene 1986/87 — 1990/91. I den nye version var der bl.a. foretaget en ændring (vedtaget den 14. februar 1989) af de generelle betingelser for køb og levering af roer samt en tilpasning (vedtaget den 29. september 1989) af den nationale konvention om roekvoter. Brancheaftalerne indeholder herefter ingen præferenceklausul vedrørende roer dyrket i Belgien.

II. RETLIG VURDERING

A. Artikel 85, stk. 1, i EØF-Traktaten

(73) I artikel 85, stk. 1, er det fastsat, at alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, er uforenelige med fællesmarkedet og er forbudt.

(74) Konventionen om individuelle kvoter af 23. december 1985 og de generelle købsbetingelser af 17. marts 1987 (sammenfattende benævnt brancheaftaler i det følgende) var aftaler indgået af brancheforeninger i deres eget navn og for deres medlemmers regning. De måtte derfor betragtes som aftaler mellem virksomheder efter EØF-Traktatens artikel 85.

(75) Disse aftaler indebar følgende forpligtelser for de belgiske sukkerfabrikker:

a) En forpligtelse til fortrinsvis at anvende roer, der er dyrket i Belgien, til produktion af sukker inden for maksimalkvoten. Denne præferenceklausul fandtes også i den tidligere brancheaftale, der blev undertegnet i 1981.

b) En forpligtelse til at fordele de roeleverancer, der er nødvendige for produktionen af maksimalkvoten, som kvoter til leverandørerne. Denne fordeling fandt sted i begyndelsen af 1986. Den blev foretaget på grundlag af de enkelte roeproducenters gennemsnitlige leverancer for de sidste seks år, men roeproducenterne i Bavay-Maubeuge-området blev ikke medtaget i denne fordeling, selv om de regelmæssigt havde leveret roer til RT i flere år.

c) En forpligtelse for sukkerfabrikanterne i Hesbaye-området (herunder Quévy og Brugelette) til kun at tildele de traditionelle leverandører de leveringsrettigheder, som frigøres ved eventuelle utilstrækkelige leverancer, og i denne forbindelse anvende de regler for ændring af rettighederne, der er vedføjet som bilag til konventionen om individuelle kvoter.

(76) Kommissionen forbeholder sig sin stilling til sidstnævnte forpligtelse, som vedrører omfordeling af disponible rettigheder, og som gælder for sukkerfabrikkerne i Hesbaye-området (herunder Quévy og Brugelette), idet den ikke har fastslået, om den er forenelig med Traktatens konkurrenceregler.

(77) Vurderingen af, om aftalerne er forenelige med EØF-Traktatens artikel 85, vedrører således præferenceklausulen vedrørende roer, der dyrkes i Belgien, og bestemmelsen om, at roeproducenterne i Bavay-Maubeuge ikke skulle medtages ved fordelingen af RT's maksimalkvote.

1. *Præferenceklausulen vedrørende roer, der dyrkes i Belgien*

(78) Brancheaftalernes bestemmelse om, at de mængder roer, der var nødvendige for at sukkerfabrikkerne kunne opfylde deres maksimalkvote, fortrinsvis skulle leveres af belgiske producenter, havde til formål at begrænse leverancerne fra udenlandske roeproducenter. Bestemmelsen gik nemlig ud på, at import af roer kun var tilladt, for så vidt som de var nødvendige for at opfylde de belgiske sukkerfabrikkers maksimalkvote, og såfremt de ikke havde kunnet fås i Belgien. Denne forpligtelse havde således til formål at formindske sukkerfabrikkernes forsyningsmuligheder og ville derfor også kunne begrænse de udenlandske roeproducenters adgang til det belgiske marked.

(79) Konkurrencebegrænsningen var særligt mærkbar i det foreliggende tilfælde; for det første omfattede den nemlig en række nederlandske roeproducenter og alle roeproducenterne i Nordfrankrig mellem Maubeuge og Dunkerque, der ligger i nærheden af den belgisk-franske grænse, hvor producenterne således kan levere på optimale vilkår til de belgiske sukkerfabrikker i nærheden af grænsen; for det andet omfattede den direkte de leverandører, der i forvejen leverede deres høst eller en del deraf til belgiske sukkerfabrikker.

(80) Forpligtelsen for de belgiske sukkerfabrikker til fortrinsvis at overlade de belgiske roeproducenter leverancerne påvirkede direkte handelen mellem medlemsstaterne, fordi den tog sigte på at udelukke roer, der var dyrket i de andre medlemsstater, fra leverancerne til den belgiske sukkerindustri, eller i hvert fald at begrænse eventuelle leverancer fra disse medlemsstater til kun at omfatte mængder, der svarede til et eventuelt underskud i den belgiske roeproduktion i forhold til den nationale maksimalkvote.

(81) Da en del af den nederlandske roeproduktion (nemlig produktionen i den sydvestlige del af Nederlandene) og en endnu større del af de roer, der høstes i Nordfrankrig, ville kunne leveres på rentable vilkår til henholdsvis den belgiske sukkerfabrik i nærheden af den nederlandske grænse og de belgiske sukkerfabrikker i nærheden af den franske grænse, ville brancheaftalerne i det foreliggende tilfælde have kunnet påvirke handelen mellem medlemsstaterne mærkbart.

(82) Der er tale om et produkt, som normalt ikke transporteres over store afstande, og som på grund af art og anvendelsesformål kun i ringe grad er udsat for konkurrence fra producenter, der geografisk set er afsides beliggende, og derfor påvirkes handelen særdeles mærkbart, når der indføres handelsrestriktioner i et af de EF-lande, hvor samhandelen på grund af dyrkningsområdernes beliggenhed under alle omstændigheder ville kunne blive meget omfattende.

2. *Bestemmelsen om, at roeproducenterne i Bavay-Maubeuge ikke skulle medtages ved fordelingen af RT's maksimalkvote*

(83) Ifølge en aftale mellem RT og CBB, som byggede på det princip, at de nationale roeproducenter skulle have fortrinsstilling, blev de roeproducenter i Bavay-Maubeuge, der normalt leverede til RT, ikke medtaget ved fordelingen af RT's kvote.

(84) At både RT og CBB var enige om, at roeproducenterne i Bavay-Maubeuge skulle udelukkes fra RT's kvote, fremgik bl.a. af skrivelse af 1. juli 1985 (jf. nr. 64) fra CBB's formand, som anførte, dels af RT ikke længere ville modtage franske roer i Quévy, fordi de ikke var omfattet af en særskilt kvote, dels at det var CBB's opfattelse, at den belgiske kvote udelukkende skulle opfyldes med leverancer fra nationale roeproducenter. Dette gav sig konkret udslag i, at RT's kvote udelukkende blev fordelt mellem nationale roeproducenter, og at leveringskontrakterne med roeproducenterne i Bavay-Maubeuge blev ophævet.

(85) Det forhold, at roeproducenterne i Bavay-Maubeuge, der regelmæssigt leverede til RT, ikke fik del i RT's kvote, måtte betragtes som en konkurrencebegrænsning, der direkte påvirkede handelen mellem medlemsstaterne, fordi den medførte standsning af leverancerne til RT fra Bavay-Maubeuge-området.

(86) Handelen mellem medlemsstaterne påvirkedes i dette tilfælde mærkbart, fordi den belgiske import af franske roer herved faldt fra 58 000 tons i 1985 til 31 000 tons i 1986 og 28 000 tons i 1987, dvs. et fald på over 50 % fra 1985 til 1987. Faldet i samhandelen mellem Frankrig og Belgien udgjorde 17 % af EF's samlede handel med roer i 1985 og 24 % i 1987.

(87) Ovennævnte konkurrencebegrænsninger, der kunne påvirke handelen mellem medlemsstaterne mærkbart, var kun lovlige, såfremt de i henhold til artikel 2, i Rådets forordning nr. 26 [1], ikke var omfattet af EØF-Traktatens artikel 85, stk. 1 (jf. afsnit B), eller såfremt de i henhold til artikel 85, stk. 3, kunne fritages fra forbudet i artikel 85, stk. 1, (jf. afsnit C nedenfor).

B. Artikel 2 i forordning nr. 26

(88) Proceduren i det foreliggende tilfælde vedrører samhandelen med de landbrugsvarer, der er anført i bilag II til EØF-Traktaten. Disse varer henhører under artikel 1 og 2 i Rådets forordning nr. 26; ifølge artikel 1 gælder EØF-Traktatens artikel 85 til 90 på aftaler og vedtagelser om disse varer; artikel 2 omhandler de tilfælde, hvor artikel 85 ikke finder anvendelse på aftaler og vedtagelser om disse varer. I henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 gælder EØF-Traktatens artikel 85, stk. 1, ikke for aftaler, vedtagelser og former for praksis, der udgør en integrerende del af en national markedsordning, eller som er nødvendige for at nå de i Traktatens artikel 39 angivne mål.

(89) Den fælles markedsordning for sukker og roer trådte i kraft den 1. juli 1968 og erstattede de nationale markedsordninger, der tidligere havde eksisteret på dette område; der findes derfor ikke længere nationale markedsordninger i EF, og de pågældende aftaler kan derfor ikke indgå i en sådan.

(90) Hvad angår den anden undtagelse i artikel 2 i forordning nr. 26 skal det bemærkes — som det også er anført i tredje afsnit i betragtningerne til nævnte forordning — at den kun gælder, såfremt anvendelsen af Traktatens artikel 85, stk. 1, medfører fare for, at målene for den fælles landbrugspolitik ikke kan nås. Dette er der dog ingen risiko for i det foreliggende tilfælde, da forordningerne om den fælles markedsordning på det pågældende område omfatter de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå de i EØF-Traktatens artikel 39 fastsatte mål. Disse forordninger og navnlig forordningerne om den fælles markedsordning på det pågældende område omfatter de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå de i EØF-Traktatens artikel 39 fastsatte mål. Disse forordninger, og navnlig forordningerne om brancheaftaler, giver ikke sukkerfabrikkerne mulighed for at lade deres roeleverancer eller en del deraf være forbeholdt nationale roeproducenter.

(91) Bestemmelserne om, at roer dyrket i Belgien skulle have fortrinsstilling, og at leverandører fra Bavay-

[1] EFT nr. 30 af 20. 4. 1962, s. 993/62.

Maubeuge var udelukket, var under alle omstændigheder i strid med princippet om, at markedet for landbrugsvarer skal være åbnet, og var tillige i strid med Traktatens artikel 40 om udelukkelse af forskelsbehandling, især når forskelsbehandling bevirker, at en veletableret samhandel afbrydes. Disse begrænsninger kunne derfor ikke anses for nødvendige for at nå de i EØF-Traktatens artikel 39 fastsatte mål.

(92) De parter, der var omfattet af Kommissionens klagepunkter, har i denne forbindelse forsvaret sig med, at det er i overensstemmelse med fællesskabsreglerne, at de enkelte medlemsstaters maksimalkvote for sukkerproduktion fortrinsvis er forbeholdt roeproducenterne i den pågældende medlemsstat. For ifølge RT og CBB er fællesskabsbestemmelsernes egentlige mål at beskytte roeproducenterne, og tildelingen af sukkerkvoter er kun et middel til at gennemføre denne beskyttelse. Dette medfører, stadig ifølge RT og CBB, at når Fællesskabets lovgivningsmyndighed beslutter at tildele en medlemsstat en sukkerkvote, egentlig sigter mod at give landbrugerne i den pågældende medlemsstat mulighed for at levere sukkerfabrikkerne i den pågældende stat de mængder roer, der er nødvendige for at opfylde denne kvote. Det ville således være i strid med denne målsætning at give sukkerfabrikanterne i en medlemstat mulighed for at modtage roeleverancer fra en anden medlemsstat, når det er muligt for dem at få tilstrækkelige leverancer på det nationale marked. RT og CBB konkluderer, at de nationale roeproducenters fortrinsstilling ganske vist ikke er udtrykkeligt fastsat i forordningerne om den fælles markedsordning, men at den er nødvendig for at beskytte roeproducenternes interesser og dermed for at nå de i Traktatens artikel 39 fastsatte mål.

(93) De argumenter, de berørte parter har fremsat, kan ikke godtages, fordi målene i artikel 39, navnlig stabilisering af markederne og roeproducenternes indtægter, kan nås inden for rammerne af den fælles markedsordning for sukker ved fastsættelse af sukkerkvoter og mindstepriser, uden at det er nødvendigt at give de nationale roeproducenter fortrinsstilling. Ved fastsættelse af mindstepriser for en begrænset produktion kan man nemlig stabilisere afsætningsmarkederne og landbrugernes indtægter. Formålet med kvoterne er blot at fastsætte en grænse for den garanti, der ydes de pågældende landbrugere i Fællesskabet. Den tager ikke sigte på en national opdeling af roeleverandørerne, idet en sådan opdeling ikke er nødvendig for at nå de fastsatte mål, og sådanne restriktive foranstaltninger ville derfor ikke være berettigede.

(94) På grund af transportomkostningerne og det forhold, at roernes sukkerindhold påvirkes af oplagringsperioden før forarbejdning, er det normalt i sukkerfabrikanternes interesse at få roerne leveret fra de nærmeste dyrkningsområder; det er derfor kun i tilfælde af, at den lokale produktion er utilstrækkelig, at de er nødt til at indgå kontrakter med roeproducenter længere væk, eventuelt i en tilgrænsende medlemsstat. Der er således ingen risiko for, at betydelige leverancer fra andre medlemsstater vil skade afsætningen af den lokale produktion, som hævdet af RT. Det er derfor ikke nødvendigt at give nationale roeproducenter fortrinsstilling for at stabilisere deres afsætning.

(95) Det forhold, at leverancerne er blevet forbeholdt nationale roeproducenter, og især at leverandører fra Bavay-Maubeuge er blevet udelukket, er desuden i strid med EØF-Traktatens artikel 40, stk. 3, andet afsnit, hvori det er fastsat, at den fælles ordning »skal begrænses til at forfølge de i artikel 39 anførte mål og bør udelukke enhver form for forskelsbehandling af Fællesskabets producenter eller forbrugere«. Disse begrænsninger strider også mod det princip, at markedet for landbrugsvarer skal være åbent.

(96) Af ovenstående årsager var det helt udelukket, at foranstaltninger, der hindrede frie varebevægelser inden for Fællesskabet og dermed var i strid med et af Traktatens grundlæggende principper, kunne betragtes som nødvendige for at nå de i Traktatens artikel 39 anførte mål.

(97) Den omstændighed, at de belgiske myndigheder i henhold til forordning (EØF) nr. 1516/74 godkendte de pågældende brancheaftaler ved »Arrêté ministériel« af 14. oktober 1987, betyder på ingen måde, at disse aftaler er forenelige med forordning nr. 26 eller med EØF-Traktatens konkurrenceregler. For i henhold til artikel 2, stk. 2, i forordning nr. 26 — der kan ikke gøres undtagelse fra denne bestemmelse ved forordning (EØF) nr. 1516/74, sammenholdt med forordning nr. 1009/67/EØF og forordning (EØF) nr. 206/68 — har Kommissionen enekompetence til ved beslutning at fastslå, for hvilke aftaler, vedtagelser og former for praksis de i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 26 omtalte betingelser er opfyldt.

C. Artikel 85, stk. 3, i EØF-Traktaten

(98) I henhold til EØF-Traktatens artikel 85, stk. 3, kan bestemmelserne i stk. 1 erklæres uanvendelige på aftaler, som bidrager til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne eller til at fremme den

tekniske eller økonomiske udvikling, samtidig med at de sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved, og uden at der pålægges de pågældende virksomheder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at nå disse mål, eller gives disse virksomheder mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer.

(99) De pågældende brancheaftaler blev ikke anmeldt til Kommissionen. Da det drejer sig om aftaler indgået mellem sammenslutninger af virksomheder i en enkelt medlemsstat, behøver de ikke at være anmeldt, for at artikel 85, stk. 3, kan finde anvendelse, jf. artikel 4, stk. 2, i forordning nr. 17, men i det foreliggende tilfælde opfylder aftalerne ikke de nødvendige betingelser for, at bestemmelsen kan anvendes. Selv om man antager, at det vil forbedre eller i hvert fald opretholde den belgiske roeproduktion, at de belgiske sukkerfabrikker giver de nationale roeproducenter en fortrinsstilling med hensyn til leverancerne, må det også tages i betragtning, at disse fordele kun kan opnås ved at pålægge de udenlandske roeproducenter begrænsninger, og at det derfor nødvendigvis vil medføre ulemper for de udenlandske leverandørers produktion, således at de positive resultater, man har nået i Belgien, vil blive udlignet. For roeproducenterne som helhed, der økonomisk set er i stand til at levere til de pågældende belgiske sukkerfabrikker, medførte disse begrænsninger derfor ingen produktionsfordele.

(100) Begrænsningerne kan heller ikke anses for at have bidraget til at forbedre fordelingen af varerne ved at stabilisere markederne og forhindre den mangel på organisation, det ville medføre, såfremt sukkerfabrikkerne helt frit kunne indgå aftaler med roeproducenterne i de forskellige EF-lande. For som nævnt ovenfor er det på grund af varens art i fabrikkernes interesse at modtage leverancer fra de nærmeste dyrkningsområder, og det er kun i det tilfælde, hvor den lokale produktion er utilstrækkelig, at de er nødt til at indgå kontrakter med roeproducenter længere væk, eventuelt i de tilgrænsende medlemsstater.

(101) De pågældende begrænsninger kan derfor ikke anses for at have bidraget til en forbedring af produktionen eller fordelingen af roerne i Fællesskabet eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling. Da denne betingelse for anvendelse af artikel 85, stk. 3, ikke var opfyldt, kunne de pågældende aftaler og anvendelsen af dem ikke fritages i henhold til denne bestemmelse.

D. Artikel 3, i forordning nr. 17

(102) I henhold til artikel 3, i forordning nr. 17 kan Kommissionen ved beslutning fastslå, at der foreligger en overtrædelse af EØF-Traktatens artikel 85 og pålægge de deltagende virksomheder og sammenslutninger af virksomheder at bringe overtrædelsen til ophør.

(103) I betragtning af ovenstående må Kommissionen konstatere, at den bestemmelse i brancheaftalerne mellem CBB og SGFSB af 9. juni 1981, 23. december 1985 og 17. marts 1987, som gik ud på, at der for at opfylde den belgiske maksimalkvote for sukkerproduktion fortrinsvis skulle anvendes roer, der var dyrket i Belgien, indebar en overtrædelse af Traktatens konkurrenceregler; bestemmelsen blev definitivt bragt til ophør den 29. september 1989.

(104) Den forskelsbehandling, der medførte, at leverandørerne fra Bavay-Maubeuge var udelukket, kan anses for at være bragt til ophør gennem den aftale, der blev indgået mellem RT og CBB på den ene side og de 30 roeproducenter på den anden, og som bevirkede, at Bavay-Maubeuge-Producenterne igen kunne levere væsentlige mængder roer til RT's sukkerfabrikker.

(105) Men da de berørte parter har benægtet, at de med deres adfærd skulle have overtrådt fællesskabsretten, finder Kommissionen det for at undgå samme eller tilsvarende overtrædelser i fremtiden nødvendigt at klarlægge retsstillingen, som vedrører både Fællesskabets landbrugsbestemmelser og EØF-Traktatens konkurrenceregler. Det bør derfor ved formel beslutning fastslås, at udelukkelsen — fra 1985 til juni 1989 — af de 30 Bavay-Maubeuge-producenter, der regelmæssigt leverede til RT, indebar en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den bestemmelse i brancheaftalerne mellem CBB og SGFSB af 9. juni 1981, 23. december 1985 og 17. marts 1987, som gik ud på, at der til de belgiske sukkerfabrikkers produktion inden for maksimalkvoten fortrinsvis skulle anvendes roer, som var dyrket i Belgien — denne

bestemmelse blev definitivt bragt til ophør den 29. september 1989 — var i strid med EØF-Traktatens artikel 85, stk. 1.

Artikel 2

Det må betragtes som en overtrædelse af EØF-Traktatens artikel 85, stk. 1, at de Bavay-Maubeuge-producenter, der i flere år regelmæssigt havde leveret til RT, ved en aftale af 1985 mellem CBB og RT, der blev anvendt indtil juni 1989, blev udelukket fra at få del i leverancerne til RT med henblik på produktion af maksimalkvoten.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Confédération des Betteraviers Belges, Société Générale des Fabricants de Sucre de Belgique og Raffinerie Tirlemontoise SA.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. december 1989.

På Kommissionens vegne

Leon BRITTAN

Næstformand